

แนวติตการบำเพ็ญบารมี (๔)

ดูก่อนสุเมธดาบส ท่านจงสมาทานศีลบารมีข้อที่ ๒ นี้
กระทำให้นั่นก่อน จงถึงความเป็นผู้มีศีลบารมี หากท่านปรารถนา
เพื่อจะบรรลुพระโพธิญาณ หางจามรีคล้องติดในที่ไหนก็ตาม
ถ้าปลดขนาหางออกไม่ได้ มันก็ยอมตายในที่นั้น แม้จันใด ท่าน
จงบำเพ็ญศีลให้บริบูรณ์ในภุมิทั้งสี่ อย่าได้เห็นแม้แก่ชีวิต
รักษาเฉพาะศีลเท่านั้นในกาลทุกเมื่อ เหมือนจามรีรักษานหาง
ด้วยชีวิต ฉะนั้นเกิด

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๔)

๓๓

พระลัมมาลัมพุทเจ้าทรงเข้าถึง และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมอรหัต ทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้บริสุทธิ์หลุดพ้นแล้วจากอาสวกิเลส กิจที่จะทำยิ่งกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว ในฐานะที่พวกเราเป็นสาวกของพระพุทธองค์ จะต้องดำเนินรอยตามพระองค์ ด้วยการใช้เวลาที่เหลืออยู่อย่างจำกัดนี้ สร้างบารมีทำความดี ทำความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ให้เกิดขึ้น เรามีกิจที่จะต้องรู้แจ้งให้ได้ว่า เราเกิดมาจากไหน มาทำไม อะไรคือเป้าหมายของชีวิต และจะไปสู่เป้าหมายนั้นได้อย่างไร เราควรหมั่นฝึกฝนอบรมจิตใจให้หยุดนิ่ง จนกระทั่งเข้าถึงผู้รู้แจ้งภายใน คือ พระธรรมกายให้ได้กันทุกคน

มีธรรมภาสิตใน ขุททกนิกาย พุททวงศ์ ว่า

“ดูก่อนสุเมธดาบส ท่านจงสมาทานศีลบารมีข้อที่ ๒ นี้ กระทำให้มั่นคงก่อน จงถึงความเป็นผู้มีศีลบารมี หากท่านปรารถนา เพื่อจะบรรลุพระโพธิญาณ ทางจามรีคล้องติดในที่ไหนก็ตาม ถ้าปลดขนหางออกไม่ได้ มันก็ยอมตายในที่นั้น แม้ฉันทใด ท่านจงบำเพ็ญศีลให้บริบูรณ์ในภูมิทั้งสิ้น อย่าได้เห็นแม้แก่ชีวิต รักษาเฉพาะศีลเท่านั้นในกาลทุกเมื่อ เหมือนจามรีรักษาขนหางด้วยชีวิต ฉันทนั้นเถิด”

ครั้งที่แล้วได้กล่าวถึงแนวความคิดการสร้างบารมีของพระบรม-

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๔)

๓๘

โพธิสัตว์ว่า จะต้องเริ่มต้นจากทานบารมีเป็นอันดับแรก เพราะเสบียงเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะยกตน และสรรพสัตว์ให้ข้ามพ้นจากทุกข์ในสังสารวัฏ ไปสู่ฝั่งอมตมหานิพพาน หากขาดทานบารมีแล้ว เป้าหมายที่จะรื้อสัตว์ชนสัตว์ไปสู่ฝั่งนิพพาน ย่อมทำได้ยาก

เราจำเป็นต้องกำจัดความตระหนี่ให้หลุดออกจากใจไปให้ได้ และพึงสละออกด้วยการให้ทาน เพราะทานบารมีจะทำให้เรามีทรัพย์ และสามารถสร้างบารมีอย่างอื่นได้สะดวกสบายยิ่งขึ้น

การให้ทานต้องทำบ่อยๆ เพื่อไม่ให้บาปอกุศลได้ช่อง แต่ถ้านานๆทำที บาปก็จะกลับงอกขึ้นมาใหม่ เหมือนการถอนหญ้าตัดหญ้า ถ้าไม่หมั่นถอนหมั่นตัดมันก็จะงอกขึ้นมาใหม่ เราจึงควรให้ทานบ่อยๆอย่างต่อเนื่อง การให้อย่างต่อเนื่องและเต็มที่จะทำให้ดวงบุญในตัวกลับเป็นบารมี ที่เรียกว่าทานบารมี

*เมื่อพระโพธิสัตว์ได้พิจารณาไตร่ตรอง เห็นคุณค่าของบารมีประการแรกแล้ว ท่านก็ใคร่ครวญต่อไปว่า เมื่อมีเสบียงแล้ว จำเป็นต้องรักษาศีลให้บริสุทธิ์ จะได้เวียนวนอยู่เพียง ๒ ภพภูมิ

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๔)

๓๕

เท่านั้น คือ ละโลกก็ได้ไปเสวยสุขในสุคติโลกสวรรค์ ถึงเวลาก็ลงมาสร้างบารมีในโลกมนุษย์ต่อ หากคิดไม่บริสุทธฺ์ อาจเปลี่ยง-พล้ำไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เปอต อสุรกายหรือสัตว์นรกได้ ทำให้หมดโอกาสในการสร้างบารมีอย่างเต็มที่

เมื่อมีเสบียงแล้ว จำเป็นต้องได้อัตภาพที่เหมาะสมต่อการสร้างบารมีด้วย ศิลจะเป็นเกราะแก้วคุ้มกันภัยที่จะทำใหไม่ตกไปในอบายภูมิ ทำให้สร้างบารมีได้เต็มที่ การบำเพ็ญศิลปบารมีจึงมีความสำคัญเป็นประการที่ ๒ ศิลนับเป็นความปกติของมนุษย์ การที่ไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์ เพราะเคยเบียดเบียนชีวิตคนอื่นไว้ หรือไม่ก็เบียดเบียนของอันเป็นที่รักของเขา หรืออาจเบียดเบียนคนอื่นเป็นที่รักของเขาเบียดเบียนทรัพย์สินของคนอื่น รวมถึงการเบียดเบียนตนเอง เช่น ดื่มสุราเมรัย เป็นต้น ทำให้ต้องเสวยผลแห่งวิบาก คือ ไปเกิดในอบาย ไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์ หมดโอกาสในการสร้างบารมีอย่างน่าเสียดาย

การจะรักษาต้นทุนการเกิดเป็นมนุษย์ไว้ ต้องบำเพ็ญศิลปบารมี ถึงเราจะถูกผู้อื่นเบียดเบียนเอาชีวิต เราก็จะไม่ประทุษร้ายตอบ ต้องบำเพ็ญศิลปบารมีให้แก่อรอบ แม้ล้งสมเสบียงมามาก ถ้าคิดไม่บริสุทธฺ์บริบูรณฺ์ การจะบรรลุเป็นพระ-สัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทำได้ยาก พระบรมโพธิสัตว์จึงดัดลึนใจบำเพ็ญศิลปบารมีเพื่อรักษาต้นทุน คือ ความเป็นมนุษย์ไว้นั่นเอง

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๔)

๔๐

ท่านสอนตนเองต่อไปอีกว่า จะบำเพ็ญศีลบารมีให้เหมือนกับจามรีรักษารักษาขนหาง คือ ธรรมชาติของจามรีเป็นสัตว์ที่รักษขนหางยิ่งชีวิต ขนของจามรีสวยงามมาก มันจะรักษขนหางของตนเองมาก หากขนหางไปติดที่กอหนาม มันจะค่อยๆ ปลดขนหางจนกว่าจะหลุด โดยไม่ยอมให้ขนหางนั้นขาด สุนัขเมธดาบสได้นำมาเป็นอุทาหรณ์สอนตนว่า ต้องรักศีล เหมือนจามรีรักษขนหางของมันฉะนั้น

ศีลเป็นเครื่องกลั่นธาตุในตัว กลั่นกายวาจาใจให้สะอาดบริสุทธิ์ ทันทิที่รักษาศีล นิสัยเกะกะเกรที่มีอยู่ในตัวจะหายไป นิสัยดุร้าย เช่น ชอบฆ่าสัตว์ ชอบเบียดเบียนรังแกผู้อื่น นิสัยคดโกง ขี้ขโมย เจ้าชู้ โกงหกหลอกลวง ขี้เหล้าเมายา ก็จะหมดไป นอกจากนี้ศีลยังเป็นเหตุให้ได้รูปสมบัติ คือ มีร่างกายที่แข็งแรง ไม่มีเจ็บป่วยไข้ มีอายุยืนยาว ทำให้มีโอกาสสร้างบารมีได้นานๆ ศีลจึงเป็นเหมือนเกราะคุ้มกันภัย ทำให้ใจผ่องแผ้วมีสมาธิตั้งมั่น

สุนัขเมธดาบสได้ตรวจตราดูต่อไปอีกว่า เมื่อมีเสบียงในการเดินทางไกล และได้จัดภาพเป็นมนุษย์แล้ว ทำไมจึงยังไปไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ทำไมกิเลสอาสวะยังเกาะแน่นฝังติดอยู่ในจิตใจ เหตุเพราะมนุษย์ยังหลงติดอยู่ในเหยื่อล่อของพญามาร คือ เบญจกามคุณ ๕ ในรูปเสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ต่างๆ มัวล่องจืดออกไปนอกตัว ปล่อยใจไปตามกระแสโลก

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๔)

๔๑

กามคุณนี้เองที่ครอบงำสัตว์ทั้งหลายให้ติดในภพ แม้มี โภคทรัพย์สมบัติมาก ได้อัตภาพเป็นมนุษย์แล้ว แต่ถ้าใช้วัน เวลาให้ผ่านไปกับการเสวยเบญจกามคุณซึ่งผูกพันสัตว์ทั้งหลายไว้ ไม่ให้สลัดหลุดออกจากภพทั้งสามไม่ได้ เช่นนี้แล้วการที่จะใช้เวลา กำลังกาย กำลังสติปัญญา ที่มีอยู่อย่างจำกัดในแต่ละชาติ ล้างสมบารมีให้เต็มที่ได้นั้น จึงจำเป็นจะต้องบำเพ็ญเนกขัมมบารมี เพื่อสลัดออกจากกามให้ได้

การประพฤติพรหมจรรย์นั้น เป็นกุศโลบายสำคัญที่ทำให้ไม่เสียเวลา เสียกำลังทรัพย์ที่หามาได้ไปกับการดำเนินชีวิต การครองเรือนเปรียบเสมือนถูกจองจำด้วยเครื่องพันธนาการ เป็นเครื่องผูกที่หย่อนๆ ต้องอาศัยปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง อย่างสุขุมลุ่มลึก จึงจะรู้ว่า บุตรธิดาเป็นเหมือนบ่วงคล้องคอ สามีภรรยาเปรียบเหมือนบ่วงคล้องแขน ทรัพย์สมบัติเหมือน บ่วงคล้องเท้า จะไปไหนหรือทำอะไรก็ไม่สะดวก หากความเป็น อิสระได้ยาก มัวกังวลใจกับครอบครัว ท่านเห็นโทษในการ ครองเรือนว่า เป็นเหตุให้สลัดออกจากกามจากภพได้ยาก จึงตั้ง มโนปณิธานสอนตนเองไปว่า

“ดูก่อนสุเมธบัณฑิต จำเดิมแต่ขึ้นไป ท่านพึงบำเพ็ญ เนกขัมมบารมีให้บริบูรณ์ เหมือนอย่างว่า บุรุษผู้อยู่ในเรือนจำ มาเป็นเวลานาน มิได้มีความรักใคร่ในเรือนจำนั้นเลย โดยที่แท้

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๔)

๔๒

มีแต่ความอึดอัดรำคาญอย่างเดียว ไม่อยากอยู่ฉันใด แม้ท่านก็ฉันนั้น จงทำภพทั้งปวงให้เป็นเช่นกับเรือนจำ รำคาญอยากจะพ้นไปจากภพทั้งหลาย มุ่งหน้าต่อเนกขัมมบารมี คือ การออกจากกามเท่านั้น ท่านจักได้เป็นพระพุทธเจ้าด้วยอาการอย่างนี้”

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า ความคิดอันยิ่งใหญ่ และชาญฉลาดของพระบรมโพธิสัตว์นั้น ท่านคิดแต่ละที คิดไกลไปข้ามภพข้ามชาติ คิดเผื่อไปถึงมวลมนุษยชาติ และสรรพสัตว์ทั้งหลาย พวกเราซึ่งเป็นนักสร้างบารมีก็ควรฝึกให้มีความคิด คำพูด และการกระทำเช่นนี้ คิดไปไกลๆ จึงจะสร้างบารมีติดตามท่านไปได้ ติดตามมหาปฐุนีอาจารย์ของพวกเรา คือ หลวงปู่วัดปากน้ำ และคุณยายอาจารย์ได้ทัน ท่านทั้งสองมีความคิดยิ่งใหญ่ที่จะรู้สัตว์ชนสัตว์ มุ่งไปปราบมารประหารกิเลสให้หมดสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ จนกว่าจะถึงที่สุดแห่งธรรม วันเวลาที่ผ่านไปให้มีความคิด ไปให้ไกลถึงที่สุดอย่างนี้ จึงจะสร้างบารมีได้เต็มที่ ฉะนั้น ให้ทุกท่านสร้างบารมีให้เต็มที่กันทุกคน

